

## ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ ЯК ПІДГРУНТЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

**ЛАПІШКО Зоряна Ярославівна**

*кандидатка економічних наук, доцентка,  
доцентка кафедри фінансових технологій та консалтингу  
Львівського національного університету імені Івана Франка  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8716-9666>*

**ЄВТУХ Любов Богданівна**

*кандидатка економічних наук, доцентка,  
доцентка кафедри фінансів, обліку та аналізу  
Національного університету «Львівська політехніка»,  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1644-4533>*

**Анотація.** У статті досліджено дискусійні питання сутності публічних фінансів як підґрунтя соціального захисту населення. Визначені спільні та специфічні ознаки складових публічних фінансів. Проаналізовано обсяги витрат державного бюджету, Пенсійного фонду та Фонду соціального страхування на випадок безробіття на соціальний захист; виявлено тенденції та проблеми фінансування соціального захисту в Україні.

**Ключові слова:** публічні фінанси, соціальний захист, державний бюджет, місцеві бюджети, фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування, прожитковий мінімум, державні соціальні гарантії, мінімальна заробітна плата.

**Постановка проблеми.** Суспільний розвиток сприяв поступовій трансформації функцій держави в напрямку соціальної захищеності її громадян як вияв права на соціальний захист. Починаючи з кінця 19 століття провідні країни світу впроваджують законодавчі ініціативи соціального характеру, що призвело до виникнення концепції соціальної держави. Людиноцентричність в державному управлінні, економіці, суспільних відносинах стає вихідним принципом; права і свободи людини, її життя і добробут декларується як найвища цінність. Постає потреба захисту незахищених верств населення, що перебувають у складних життєвих обставинах і самостійно не можуть себе забезпечити фінансово.

З часу здобуття Незалежності, в Україні постійно вдосконалюється система соціального захисту населення. Проте в умовах збройної агресії проти України ці проблеми загострились, вимушена міграція, руйнування і втрата житла, релокація бізнесу або втрата місця праці, високий рівень смертності, необхідність реорганізації економіки для оборони країни – ось виклики які значно впливають на організацію соціального захисту населення.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Проблеми соціального захисту та соціального забезпечення в Україні досліджуються вітчизняними науковцями та

практиками. Зокрема, заслуговують на увагу дослідження таких авторів як С. Бородай [1], О. І. Пархоменко-Куцевіл [2], І. М. Гриник, А. Б. Ревть [3], Р. В. Ігонін [4], А. П. Лелеченко [5] щодо сутності і завдань соціального захисту населення [1], теоретичного аналізу співвідношення поняття «соціальний захист» та «соціальне забезпечення» [2], соціально-правового захисту сімей з дітьми у контексті сучасної соціальної політики в Україні [3], ролі громадських організацій у забезпеченні соціального захисту [4, 5] та ін.

Також варто звернути увагу на дослідження генези, теоретичних колізій та практичні концептуалізації публічних фінансів авторського колективу В. М. Опарін, В. М. Федосов, П. І. Юхименко [6], узагальнення теоретичних аспектів розвитку фінансів у статті І. В. Жеребило [7], аналіз публічних фінансів в сучасних умовах авторів О. Л. Руда та О. В. Марценюк [8]. Не применшуючи цінності даних досліджень зауважимо, що публічні фінанси також треба аналізувати в контексті проблем соціального захисту населення в Україні для цілісного їх розуміння, слід аналізувати джерела фінансового забезпечення соціального захисту, а саме склад, структуру і напрями витрачання коштів публічних фінансів. Це зумовлює актуальність даного дослідження і формулює мету: дослідити публічні фінанси як підґрунтя соціального захисту населення.

**Мета дослідження.** Аналіз складових публічних фінансів та їх характерних ознак, а також напрямів забезпечення соціального захисту населення за рахунок публічних фондів.

**Виклад основних результатів.** Історична трансформація поведінки держави від «нічного сторожа» до соціально орієнтованої моделі сприяла появі соціальної функції держави, для виконання якої необхідні фонди коштів, що на відміну від приватних мають публічний характер та доступні для широкого кола осіб – публічні фінанси.

О. Л. Руда та О. В. Марценюк [8] зазначають що публічні фінанси – це «сукупність фінансових відносин, що виникають у зв'язку зі збором, розподілом та використанням коштів, які належать державі або іншим публічним установам» [8, с.124].

Найбільш вдало термін «публічні фінанси» подано науковцями В. М. Опарін, В. М. Федосов, П. І. Юхименко як «відносини з приводу формування й використання усупільнених коштів, спрямовані на задоволення загальнонародних потреб» [6, с.118].

Структурно основними складовими публічних фінансів є державний бюджет, місцеві бюджети, фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування (ЗДСС) та фонди громадських організацій і спілок. Щодо останніх, слід наголосити, що такі фонди здійснюють благодійну діяльність спрямовану на допомогу потребуючим, надають соціальні послуги вразливим групам населення, тим самим займають певну нішу в соціальному захисті населення.

Термін «публічні фінанси» частото ототожнюють з державними фінансами, проте відмінність їх полягає у ступені відкритості і публічності. До державних фінансів зазвичай відносять фінанси підприємств державного сектору, що на нашу думку не відповідає властивостям публічних фінансів.

Для більш детального аналізу розглянемо складові публічних фінансів в розрізі їх спільних та специфічних ознак, рис.1.

складові ознаки	Державний бюджет	Місцеві бюджети	Фонди ЗДСС	Фонди громадських організацій і спілок
Спільні ознаки	Суспільне призначення, доступність, відкритість, прозорість, цільова спрямованість витрат, регламентація законодавчими та нормативними документами, планування, контроль, підзвітність			
Специфічні ознаки	Самостійність, обґрунтованість показників, результативність Використовуються для виконання державою її функцій, формуються в основному за рахунок податків та зборів.	Це некомерційні самоврядні організації, управління коштами здійснюється на засадах трипартизму, доходи формуються в основному за рахунок ЄСВ та використовуються відповідно до завдань фонду	Добровільність участі; самоврядність, відсутність майнового інтересу їх членів. Використовують кошти для досягнення статутних цілей та реалізації власних проєктів. Фінансові ресурси формуються в основному за рахунок членських внесків, пожертвувань	

**Рис.1. Складові публічних фінансів та їх ознаки**

*Джерело: складено на підставі власних узагальнень авторів*

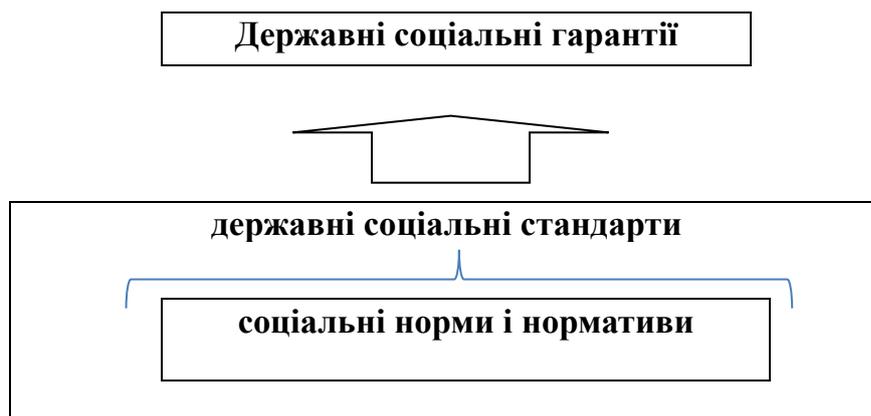
На нашу думку «публічні фінанси» на протигагу державним фінансам краще відображають обґрунтованість витрат публічних фондів на соціальний захист населення. Як акцентовано в статті [6], «розглядаючи взаємозв'язок соціальної функції держави та публічних фінансів, важливо враховувати те, що вона відображає перерозподіл доходів у суспільстві (в напрямі від багатих до бідних), усуваючи певні недоліки ринкових механізмів» [6, с.123].

У відповідності до Конституції України, Стаття 46 [9], громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Як зазначено в Конституції України, це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними [9].

Також, Стаття 48 Конституції України [9] визначає, що кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло.

Для вирівнювання соціальних диспропорцій в Україні встановленні Конституцією України та низкою законодавчих і нормативних документів державні соціальні стандарти – певні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються основні державні соціальні гарантії, рис.2, та відповідно закладаються розміри виплат з бюджету.

Базовим державним соціальним стандартом є прожитковий мінімум (ПМ), встановлений законом, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового обслуговування, соціального захисту, культури, охорони здоров'я та освіти. Прожитковий мінімум – вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості [10], табл.1.



**Рис.2. Співвідношення соціальних норм і нормативів, державних соціальних стандартів та державних соціальних гарантій**

*Джерело: складено на підставі власних узагальнень авторів*

Таблиця 1.

**Розміри прожиткового мінімуму та окремих державних соціальних гарантій в Україні, 2022 – 2024 рр., грн., %**

	2022 рік				2023 рік	2024 рік		
	з 1 січня	з 1 липня	з 1 жовтня	з 1 грудня	з 1 січня	з 1 січня	з 1 березня	з 1 квітня
<b>Прожитковий мінімум в розрахунку на місяць на одну особу</b>	2393	2508	2508	2589	2589	2920	2920	2920
для дітей віком до 6 років	2100	2201	2201	2272	2272	2563	2563	2563
для дітей віком від 6 до 18 років	2618	2744	2744	2833	2833	3196	3196	3196
для працездатних осіб	2481	2600	2600	2684	2684	3028	3028	3028
для осіб, які втратили працездатність	1934	2027	2027	2093	2093	2361	2361	2361
<b>Мінімальна заробітна плата</b>	6500	6500	6700	6700	6700	7100	7100	8000
(у % до ПМ для працездатних осіб)	262,0	250,0	257,7	249,6	249,6	234,5	234,5	264,2
<b>Мінімальна пенсія</b>	1934	2027	2027	2093	2093	2093	2361	2361
(у % до ПМ для осіб, які втратили працездатність)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	88,6	100,0	100,0
* Довідково: <b>Середня зарплата (за даними ПФУ)</b>	14055	13500	12949	15116	12645	14975	15434	16848
(у % до мінімальної заробітної плати)	216,2	207,7	193,3	225,6	188,7	187,2	217,4	237,3

*Джерело: складено за даними [11], [12].*

До числа основних державних соціальних гарантій включаються: мінімальний розмір заробітної плати; мінімальний розмір пенсії за віком; розміри державної соціальної допомоги та ін. [13]. Законом зазначено, що гарантії, які є основним джерелом існування, не можуть бути нижчими від встановленого прожиткового мінімуму, тому вони часто переглядаються разом з прожитковим мінімумом, табл.1. Проте, такий вид допомоги, як допомога при народженні дитини не переглядалась з 1 липня 2014 р. і складає 41280 грн. (одноразова виплата 10320 грн та щомісячна виплата 860 грн протягом 36 місяців) [11].

Саме встановлені розміри державних соціальних гарантій впливають на обсяги фінансування соціального захисту населення за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та фондів ЗДСС, а розмір мінімальної заробітної плати визначає також обсяги оплати праці працівників, особливо зайнятих у бюджетній сфері. Все це зумовлює встановлення законодавчо низьких розмірів державних соціальних гарантій. Так, середня зарплата за даними Пенсійного фонду України (ПФУ) за аналізований період перевищувала мінімальну заробітну плату у 1,9–2,4рази, табл.1.

За даними Світового банку, в Україні у 2024 р. майже третини населення (29% або 9 млн. осіб) жила у бідності [14]. Світовий банк у 2024 р. Україну зачислив до країн з доходами, вищими за середні, відповідно для розрахунку межі бідності застосовують доходи 8,30 доларів на день, що в гривневому еквіваленті становило на кінець 2024 р. за курсом НБУ 10 468 грн. Це значно вище за мінімальну заробітну плату, що вказує на необхідність перегляду розмірів прожиткового мінімуму та державних соціальних гарантій.

Проаналізуємо видатки державного бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення у 2022-2024 рр., табл.2.

Таблиця 2

**Видатки державного бюджету України на соціальний захист та соціальне забезпечення, 2022-2024 рр., млрд.грн., %**

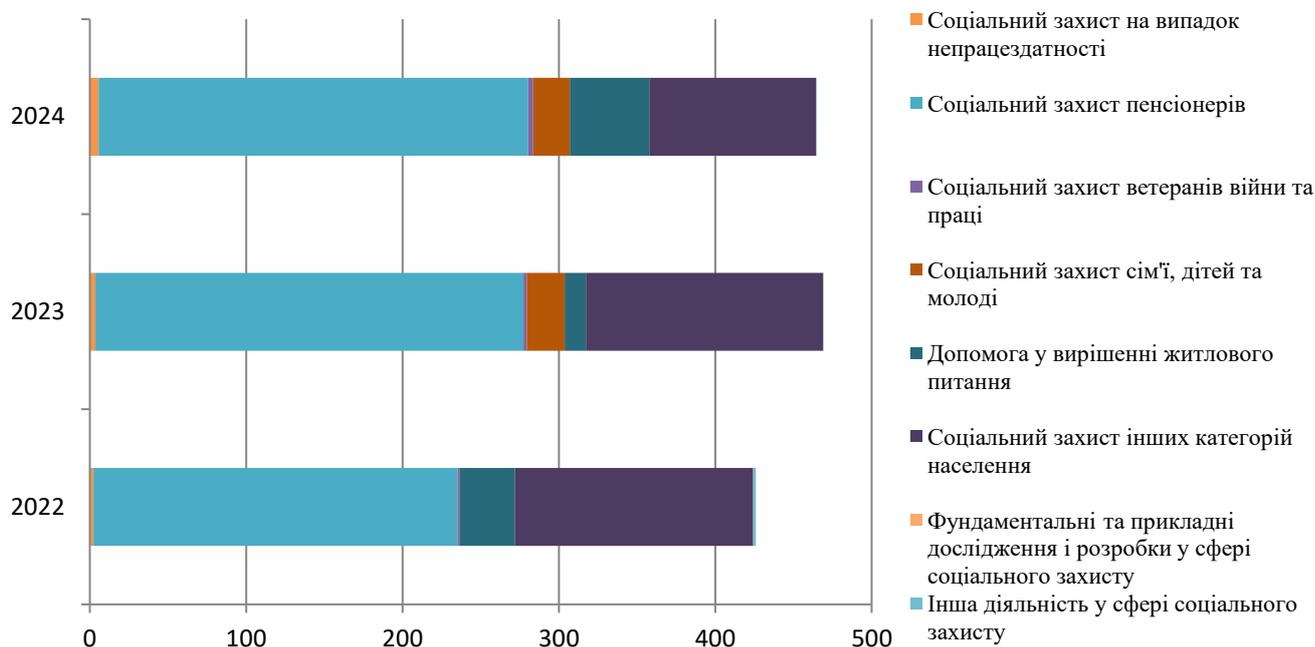
код	найменування коду	2022 р		2023 р		2024 р.		Темп зростання за аналіз період%
		Млрд. грн.	% виконання	Виконано	% виконання	Виконано	% виконання	
1000	Соціальний захист та соціальне забезпечення	425,98	97,27	469,25	97,77	464,73	97,64	109,10
1010	Соціальний захист на випадок непрацевдатності	2,22	85,89	3,63	92,08	5,50	77,98	247,75
1020	Соціальний захист пенсіонерів	232,93	100,00	273,67	99,99	274,69	100,00	117,93
1030	Соціальний захист ветеранів війни та праці	1,49	85,82	2,08	91,60	3,34	89,88	224,16
1040	Соціальний захист сім'ї, дітей та молоді	0,10	74,00	24,35	91,24	23,55	92,19	235,5 разів
1060	Допомога у вирішенні житлового питання	35,02	89,18	13,64	99,77	50,84	93,49	145,17
1070	Соціальний захист інших категорій населення	152,53	95,72	151,67	95,64	106,44	98,50	69,78
1080	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту	0,03	88,90	0,08	95,96	0,01	96,85	33,33
1090	Інша діяльність у сфері соціального захисту	1,67	87,60	0,20	17,93	0,36	14,44	21,56

*Джерело: складено за даними [15]*

Напрями витрачання коштів на соціальний захист з державного та місцевих бюджетів регламентовано Бюджетним кодексом України та деталізуються щороку в Законі України про Державний бюджет на поточний рік та рішеннях про місцеві бюджети.

Дані табл.2 засвідчують найбільше зростання за аналізований період, у 235,5 рази, за кодом соціальний захист сім'ї, дітей та молоді; значно зменшились фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту,

майже на 2/3. Соціальний захист на випадок непрацездатності та соціальний захист ветеранів війни та праці зросли за аналізований період більше ніж у 2 рази. Зросли також видатки за кодами соціальний захист пенсіонерів та допомога у вирішенні житлового питання, рис.3.

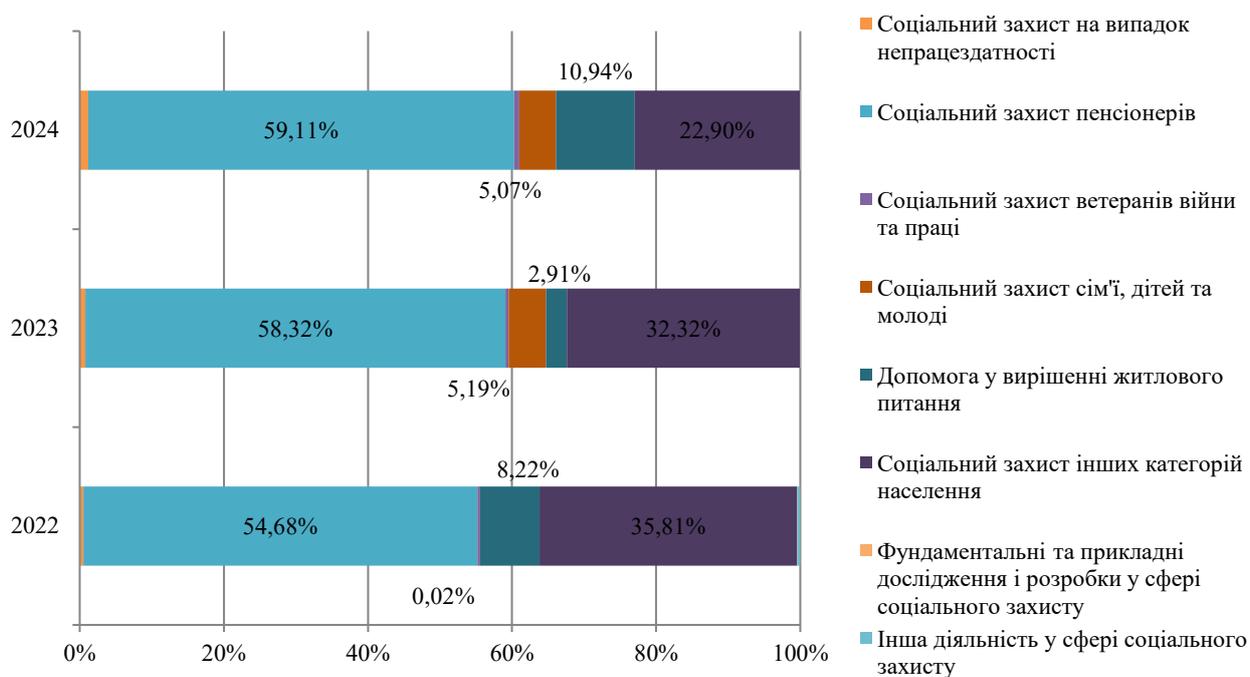


**Рис.3. Динаміка видатків державного бюджету України за кодом соціальний захист та соціальне забезпечення, 2022-2024 рр., млрд.грн.**

*Джерело: складено за даними [15]*

Зауважимо, видатки за кодом соціальний захист та соціальне забезпечення загалом зросли лише на 9,1%. Тобто зміни відбулись за рахунок перенаправлення ресурсів, рис.4. Соціальний захист пенсіонерів у 2022 р. становив 54,68% від загальних витрат на соціальний захист та 59,11% у 2024 р.; соціальний захист сім'ї, дітей та молоді у 2022 р. складало 0,02%, у 2024 р. вже 5,07%.; допомога у вирішенні житлового питання збільшилась з 8,22% у 2022 р. до 10,94%; соціальний захист інших категорій населення (сюди відносять виплати працівникам, які вивільняються з роботи у зв'язку із достроковим зняттям з експлуатації Чорнобильської АЕС; соціальний захист громадян, які потрапили у складні життєві обставини; підтримка малозабезпечених сімей; виплата матеріальної допомоги військовослужбовцям, звільненим з військової строкової служби та ін.) зменшився з 35,81% до 22,90% у структурі видатків за кодом соціальний захист та соціальне забезпечення.

Фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування уже тривалий час активно застосовуються для фінансового забезпечення соціальних гарантій громадян. В Україні з проголошенням Незалежності на зміну існуючим фондам було створено Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування, Державний фонд сприяння зайнятості населення. З цього часу відбулись значні трансформації як в країні, так і в діяльності фондів.



**Рис.4. Структура видатків державного бюджету України за кодом соціальний захист та соціальне забезпечення 2022-2024 рр., %**

*Джерело: складено за даними [15]*

На сьогодні до системи державного соціального страхування належить два цільові позабюджетні фонди, між якими чітко розмежовані сфери функціонування: Пенсійний фонд України (відображає страхування на випадок постійної втрати працездатності; характеризує страхування від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, страхування на випадок тимчасової втрати працездатності, надання передбачених послуг медичного призначення) та Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття (забезпечує страхування на випадок втрати місця роботи). Кожен із зазначених фондів є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, а також власну символіку. Ці фонди є некомерційними самоврядними організаціями. До коштів фондів застосовується казначейська форма обслуговування в порядку, передбаченому для обслуговування державного бюджету України. Їх діяльність спрямовується та координується Міністерством соціальної політики України (Пенсійний фонд України) та Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України (Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття).

Функціонування соціальних позабюджетних фондів дає змогу науковцям говорити про соціально зорієнтовану державу. Найважливішим у цьому є межі фінансування. Адже надмірна опіка за рахунок суспільних коштів може сприяти розвитку «споживацьких» настроїв у суспільстві.

За даними Пенсійного фонду України, у 2024 р. загальні видатки Пенсійного фонду України становили 854,5 млрд грн, що на 108,2 млрд грн, або на 14,5 %, більше порівняно з 2023 р.; з державного бюджету України було виділено 315,6 млрд грн (37 % бюджету ПФУ) [16]; фондом було сплачено: пенсій 10,3 млн громадян на загальну суму 736,2 млрд грн, у тому числі з урахуванням особливостей виплати пенсій на період введення воєнного стану; особам, які мають особливі та особливі трудові

заслуги перед Батьківщиною, ветеранам війни та особам, що працюють в спеціальних умовах – 1,3 млрд грн; страхових виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку на виробництві – 33,6 млрд грн; житлових субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу – 39,6 млрд грн [16].

Станом на 01.01.2025 р. середній розмір пенсійної виплати становив 5 789,05 грн, що на 403,80 грн, або на 7,5 %, більше, ніж на 01.01.2024 р. Мінімальний розмір пенсії за віком – 2 361,00 грн (100% ПМ для осіб, які втратили працездатність). Понад 10 000 грн отримували пенсію у 2024 р. лише 12,2% пенсіонерів, а 25,9 % пенсіонерів мали пенсію менше 3 000 грн. [16]. Отже, більше 87,8 % пенсіонерів живуть за межею бідності.

З 1 липня 2025 р. ПФУ розпочав адміністрування державних соціальних допомог, які раніше призначалися та виплачувалися органами соціального захисту населення. Пенсійний фонд на сьогодні забезпечує нарахування та виплату, окрім пенсій та виплат з тимчасової втрати працездатності, ще 39 видів державних соціальних допомог, компенсації соціальних стипендій для окремих категорій громадян, зокрема це для: внутрішньо переміщених осіб; осіб з інвалідністю; дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів; громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС; військовослужбовців, звільнених із військової строкової служби; студентів (курсантів) закладів фахової передвищої та вищої освіти; непрацюючих осіб, які досягли загального пенсійного віку, але не набули права на пенсійну виплату; дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях, та дітей-сиріт.

Також, зменшенню значних соціальних ризиків сприяє діяльність Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та безпосередньо його виконавчої дирекції (Державна служба зайнятості). Державна служба зайнятості об'єднує 25 регіональних центрів зайнятості. За даними правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, у 2024 р. усього виконано видатків фондом за напрямами діяльності фонду на суму 11,98 млрд грн, що на 39,3% більше ніж у 2023 р. [17; 18]. З них 4,78 млрд грн – матеріальне забезпечення на випадок безробіття, соціальні послуги та заходи сприяння зайнятості, профілактика настання страхових випадків, допомога по частковому безробіттю та 4,13 млрд грн – мікрогранти та гранти на створення або розвиток власного бізнесу, переробних підприємств з метою сприяння зайнятості населення [17]. Фонд забезпечує свою діяльність за рахунок страхових внесків (98,7%), інших надходжень та коштів державного бюджету на виплати працівникам, які вивільняються з роботи у зв'язку із достроковим зняттям з експлуатації Чорнобильської АЕС.

Станом на 01.01.2025 р. статус безробітного мали 94,19 тис. осіб (для порівняння на 01.01.2023 р. та 01.01.2024 р.: 186 508 осіб та 96 120 осіб відповідно), третина з них молодь (у віці до 35 років) [19]. З 1 жовтня 2024 р. мінімальний розмір допомоги по безробіттю зріс до 3600 грн. (для молоді до 35 років, яка не має страхового стажу та осіб, звільнених за окремими статтями трудового законодавства (систематичне невиконання обов'язків без поважних причин, прогул, крадіжки за місцем роботи тощо) 1500 грн). Максимальний розмір допомоги по безробіттю під час воєнного стану обмежений розміром мінімальної заробітної плати на 01.01. поточного року, у 2024 р. це було відповідно 7100 грн [19], що також залишає одержувачів допомоги по безробіттю за межею бідності. Під час дії воєнного стану тривалість виплати

допомоги по безробіттю не може перевищувати 90 календарних днів, а для осіб передпенсійного віку – 360 календарних днів.

**Висновки.** Збройна агресія проти України що триває вже четвертий рік значно змінила демографічну ситуацію в країні, структуру виробництва, вплинула на міграцію та рівень бідності. В наш час зростає роль соціальної функції держави, що полягає у забезпеченні розвитку соціальної сфери та дотриманні встановлених соціальних стандартів.

Характерними ознаками публічних фінансів є їх формування і використання на засадах публічності, прозорості, приналежності громаді, громадянам країни. Тому до публічних фінансів відносять фонди коштів зосереджені у державному бюджеті, місцевих бюджетах, у фондах загальнообов'язкового державного соціального страхування та у фондах громадських організацій і спілок. Останні мають певні відмінності, оскільки їх формування (на відміну від державного бюджету, місцевих бюджетів та фондів ЗДСС) здійснюється на добровільній основі їх членами, а не через державний примус.

Розглянуті складові публічних фінансів на сьогодні є основним джерелом соціального захисту населення. Фонди публічних фінансів виконують своє завдання – фінансове забезпечення реалізації державної соціальної політики, проте виплати подекуди не забезпечують покриття мінімально необхідних витрат одержувачів. Очевидно, для ефективної діяльності фондам необхідні фінансові ресурси, які особливо дефіцитні в умовах війни. Все ж, необхідним є підвищення такого базового соціального стандарту як прожитковий мінімум, хоча б до розміру фактичного прожиткового мінімуму. Потрібно на законодавчому рівні збільшити мінімальний розмір заробітної плати, що, може забезпечити зростання надходжень до бюджетів (у вигляді податку на доходи фізичних осіб) та фондів ЗДСС (сплата ЄСВ), збільшить споживання населення. Також, дуже важливо, щоб працюючі почували себе фінансово захищеним, забезпеченим, здатним заощаджувати, вкладати у свій розвиток, що можливе при достойній оплаті праці, а ті особи, що попали в складні життєві обставини, змогли отримати задекларовану в законодавчих і нормативних документах підтримку від держави.

Перспективними напрямками подальших досліджень з даної тематики є розробка обґрунтованих методик обрахунку прожиткового мінімуму і мінімальної зарплати з урахуванням світового досвіду та реалій сьогодення.

#### *Список використаної літератури*

1. Бородай С. Сутність і завдання соціального захисту населення. *Наука. Освіта. Молодь*. 2025. № 18. С. 26-29. URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/ScEdY\\_2025\\_18\\_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ScEdY_2025_18_8).
2. Пархоменко-Куцевіл О. І. Теоретичний аналіз співвідношення поняття «соціальний захист» та «соціальне забезпечення» в Україні на сучасному етапі. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 1. С. 554-565. URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint\\_2025\\_1\\_49](http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2025_1_49)
3. Гриник І. М. Ревть А. Б. Соціально-правовий захист сімей з дітьми у контексті сучасної соціальної політики в Україні. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 2. С. 124-132. URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint\\_2025\\_2\\_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2025_2_13)
4. Ігонін Р. В. Роль громадських організацій в інформаційно-правовому забезпеченні соціального захисту населення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2025. Вип. 88(2). С. 388-393. URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr\\_2025\\_88\(2\)\\_55](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2025_88(2)_55)

5. Лелеченко А. П. Роль громадських організацій у забезпеченні соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей у рамках державно-громадського партнерства. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 1. С. 488-499. URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint\\_2025\\_1\\_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2025_1_43)
6. Опарін В. М., Федосов В. М., Юхименко П. І. Публічні фінанси: генеза, теоретичні колізії та практична концептуалізація. *Фінанси України*. 2017. № 2. С. 110-128. URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu\\_2017\\_2\\_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2017_2_11)
7. Жеребило І. В. Публічні фінанси та їхня роль у забезпеченні соціальної сфери економіки країни: теоретичний аспект. *Вісник Університету банківської справи*. 2019. № 1. С. 98–106. URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU\\_2019\\_1\\_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2019_1_15)
8. Руда О. Л., Марценюк О. В. Функціонування публічних фінансів в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 4. С. 122-128. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/investplan/issue/view/130>
9. Конституція України. Верховна Рада України; Конституція України, Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
10. Про прожитковий мінімум. Закон України від 15.07.1999 № 966-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>
11. Міністерство соціальної політики України. Соціальні стандарти. Державні соціальні стандарти. URL: <https://old.msp.gov.ua/content/socialni-standarti.html?PrintVersion>
12. Середня заробітна плата за даними ПФУ. ТОВ «МінфінМедіа». URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/pfu/>
13. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії. Закон України від 05.10.2000 № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.
14. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine/overview>
15. Open Budget. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/expenses?class=functional&view=table>
16. Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2024 році URL: [https://www.pfu.gov.ua/content/uploads/2025/05/Zvit\\_2024.pdf](https://www.pfu.gov.ua/content/uploads/2025/05/Zvit_2024.pdf)
17. Постанова Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття від 06.26.2025 № 93 «Про затвердження Звіту про виконання бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття на 2024 рік». URL: <https://www.dcz.gov.ua/low/lowlist>
18. Постанова Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття від 18.06.2024 № 69 «Про затвердження Звіту про виконання бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття на 2023 рік». URL: <https://www.dcz.gov.ua/assets/pdfs/zvit2023.pdf>
19. Державний центр зайнятості. URL: <https://old.dcz.gov.ua/analytics/68>.

Дата надходження статті: 04.02.2025

Дата прийняття статті: 18.02.2025

Дата публікації статті: 20.03.2025